

Actief Burgerschap

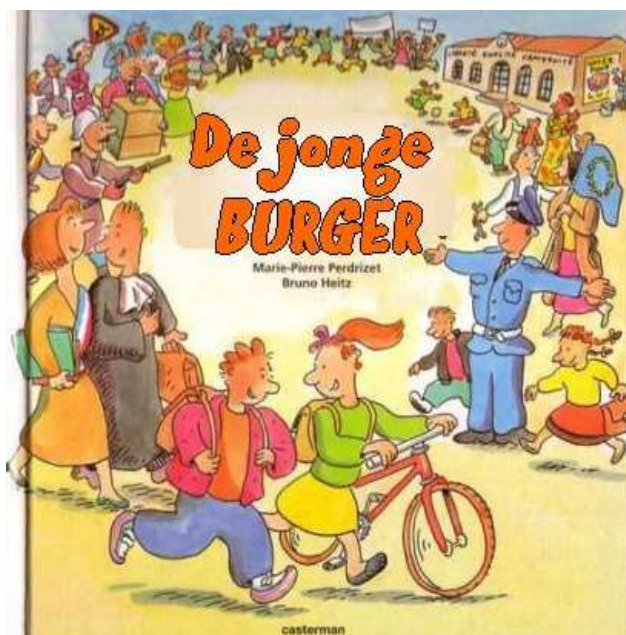
Inspectie

De onderwijsinspectie heeft aangekondigd meer te gaan letten op burgerschapsvorming op school. Tot nu toe was het voldoende op te sommen wat de school allemaal al doet. De term burgerschap is zo breed dat er van alles onder valt:

- sociaal-emotionele vorming
- projecten godsdienst-levensbeschouwing
- bespreken schoolregels
- anti-pestproject
- geestelijke stromingen
- morele vorming
- een leerlingenraad
- bezoek aan een verzorgingshuis

Daarom vraagt de inspectie nu ook een visie van de school. Wat verstaat het team onder actief burgerschap? Welke doelen kiest de school en hoe werken de leerkrachten daar planmatig aan? Ook voor de ouders moet dat inzichtelijk zijn. Sol kan uw school daarbij helpen.

Risico's

Belangrijk is om te analyseren waar de risico's liggen voor uw kinderen. Is er veel onrust en ruzie op het schoolplein? Kunnen de leerlingen goed samenwerken? Is er sprake van groepjesvorming, uitsluiting, uitlachen, pesten? Leren de leerlingen wel om te gaan met kinderen van andere culturen? Hoe kun je dat leren op een witte school? Kunnen leerlingen voor hun mening uitkomen, argumenten geven, luisteren naar elkaar? Leren kinderen wel verantwoordelijk te zijn voor hun eigen gedrag, voor de sfeer in de klas, voor de schoolomgeving, het milieu? Laten kinderen enkel het gewenste gedrag zien als een volwassene in de buurt is? En hoe gaan we om met het verschil tussen school en ouders in opvoedingstijl? Op grond van de visie en de risicoanalyse dienen onderwijsdoelen te worden vastgesteld en uitgewerkt in leerlijnen, projecten en onderwijsactiviteiten.

De film van Wilders

Op de meeste basisscholen speelt de film van Wilders helemaal geen rol. Niemand heeft het erover – er zijn geen islamitische kinderen op school – iedereen is blij dat het zo rustig is gebleven – dus waarom zouden we ons er druk om maken?

Het gaat ook niet om de film. Maar wat wij in de 'sliptestream' van die film wel belangrijk vinden, is dat kinderen leren omgaan met sterke gevoelens en afwijkende meningen. We kunnen kinderen stimuleren niet alleen hun mening te uiten, maar er ook argumenten bij te geven. Hen leren te luisteren naar elkaar, samen problemen op te lossen, om te gaan met conflicten zonder geweld te gebruiken. Juist als er alleen witte kinderen op school zijn, kan er makkelijk een wij-zij tegenstelling ontstaan op grond van vooroordelen. Juist dan is burgerschap belangrijk!

Lesbrieven

Het is niet makkelijk om op een verstandige manier om te gaan met afwijkende meningen, onge nuances oordelen en felle reacties. Ze roepen vaak heftige emoties op. Enkele instellingen hebben daarvoor lesbrieven gemaakt:

- **'Laat je niet gek maken'** is de Amsterdamse lesbriev. Te downloaden via www.kwintessens.nl. Let erop dat u ook de handleiding erbij krijgt. Een erg kritisch pedagogisch commentaar is te vinden op www.ouders.nl/mana2008-lesbrief.htm
- **De Wereld op je bord. Brandende kwesties, ontwijken of aanpakken?** Dit is een Belgische bundel met suggesties voor leerkracht en klas. Deze uitgave kan gratis worden gedownload van de website www.knooppuntdemocratie.be
- **De vreedzame school.** Eduniek biedt via de gecertificeerde Vreedzame School-trainers vier lesbrieven aan. Deze lesbrieven verdienen ons inziens de voorkeur. De inleiding bij deze lesbrieven kunt u vinden op onze website. Als u ons een mailtje stuurt, krijgt u de lesbrieven gratis toegezonden.

Uit de inleiding van Eduniek:

In uw groep zitten misschien:

- leerlingen die door hun geloof en cultuur op de een of andere manier meer verbonden zijn met de recente gebeurtenissen, en daar thuis nadrukkelijk mee worden geconfronteerd;
- leerlingen die thuis geconfronteerd worden met zwart/wit denken, denken in vijandbeelden en generalisaties;
- leerlingen die zelf veel geweld hebben meegeemaakt.

Hoe reageren deze kinderen op heftige discussies, onge nuances oordelen en verbaal geweld? Hoe kun je hen leren weerbaar te zijn en zich te uiten op een democratische manier?